

פעם גידול ילדים היה קורה באופן טבעי, הוא היה מותך בחיי הקהילה. סדרי בראשית של הקהילה דאגו כבר לספק סביבה שאפשרה לילדים לגדול כמבוגרים אחראים שלמים, בריאים בגופם ובנפשם. הכפר גידל את הילדים, לא היה כל צורך לקרוא לזה בשם מיוחד.

פתגם אפריקאי אומר שצריך כפר שלם כדי לגדל ילד אחד. אכן ילדים זקוקים לראות גדולים מהם בשעת עבודתם, זקוקים למודלים לחיקוי כמו גם להזדמנויות להפעלת יכולתם בהקשר ממשי ועזרה למבוגרים תוך השתתפות באחריות לקהילה. הם זקוקים להתחכך במגוון של אנשים ולהיות עדים לכל מעגל החיים. הם צריכים את שוטה הכפר כמו גם את זקן הכפר, שכן האדם הוא תבנית נוף כפרו וכל אלה הם מרכיבים חיוניים מנפש שלמה. אבל ישנו מובן שבו כולנו ילדים, כולנו ממשיכים לגדול וכולנו זקוקים לחיי קהילה. לא זקוקים רק במובן ההישרדותי אלא בעיקר במובן זה של להיות אנשים שלמים המסוגלים לאינטימיות. אבל כעת שנשתבשו סדרי בראשית דורש עניין זה התייחסות ומאמץ מכוון וכותרת מיוחדת – חינוך.

דני לסרי, "צריך כפר שלם לגדל ילד", האקדמיה הדיאלוגית

נסו לפרק את המושג "כפר שלם", מה היה תפקידם של המבוגרים בכפר הקדום? ומתוך כך מה תפקיד המבוגרים בקהילת החינוך?

?

"הדרך הנכונה לחנך אנשים - היא להיות להם לדוגמא" (אלברט איינשטיין)

תלמידיו של אריסטו ראו אותו אוכל בצורה בהמית והקשו על כך. הכריז אריסטו: "אני אריסטו בחוץ - ואדם בביתי".

כיצד נראות "חומות ביתו" של המבוגר בקהילות החינוך?

?

בתקופת התלמוד ההכשרה המקצועית התבססה על בעלי מלאכה אשר אימנו נערים מתלמידים כשוליות. כך גם המיועדים לרבנות היו נצמדים לרבים על מנת ללמוד באופן פורמאלי בבית המדרש, ובאופן לא פורמאלי מאורחות חייו.

רַב קִהְנָא עַל, גָּא
 תוּמַי פּוּרְיָה דְּרַב. שְׁמַעִיה דְּשַׁח וְשַׁח וְעָשָׂה צְרִיךְ;
 אָמַר לֵיהּ: יִדְמִי פּוּמִיָּה דְּאָבָא כְּדֵלָא שְׂרִיף תְּבַשִּׁילָא!
 אָמַר לוֹ: קִהְנָא, הִקְא אָתָּז פּוּק, דִּלְאֻ אֲרַח אֲרָעָא.
 אָמַר לוֹ: תּוֹרָה הִיא וּלְלִמּוּד אֲנִי צְרִיךְ

(תלמוד בבלי, ברכות, ס"ב, ע"א)

תרגום שטיינזלץ: רב כהנא נכנס ושכב תחת מיטתו של רב. שמע את רב משוחח עם אשתו, משחק אתה, ומשמש מטתו. אמר רב כהנא: דומה פיו של רב כמי שלא אכל תבשיל (שהוא מתנהג בחמדנות). אמר לו: כהנא כאן אתה?! צא, שאין זה דרך ארץ! אמר לו: תורה היא וללמוד אני צריך.

מהי עמדתו של המספר התלמודי? מה לדעתכם המסר?

?

באילו תחומים אנו יכולים למנף את היותנו חברי קהילה בכדי לחנך לבוגר שהוא 'ראש משפחה מתפקד התורם לקהילתו'?

?

קהילה היא מסגרת חברתית קונקרטית שבה נפגשים אנשים כדי לפעול וליצור במשותף – בקהילה נפגשים בני אדם לא כבעלי תפקיד בלבד אלא כאנשים שלמים.

"...תפקידו של המורה בתור מחנך, גדול הרבה יותר מאשר בתור מלמד תורה ודעת. המורה המחנך, צריך קודם כל להיות בעל השקפת-עולם שלמה משלו... הוא צריך להיות בן הטבע, שהרי תפקידו לחנך את האדם לא רק בתור פרודוקט חברותי ולאומי... המחנך בעצמו צריך להיות הספר או התמונה החיה, כלומר החניך צריך לראות מאליו, בלי כל הערה מצד המחנך, מה שהמחנך יצר ויוצר מעצמו, מתוך תכונת נפשו, בשביל שהוא, החניך, יבוא לידי הכרה, כי גם הוא צריך ויכול ליצור מעצמו דבר-מה, ובשביל שיבקש וימצא מהו הדבר שהוא יכול ליצור מעצמו, מתוך תכונת נפשו הוא. לפיכך צריך המחנך להיות אדם חי, אדם, שחיוו הם יצירה שאינה פוסקת. מובן, כי לא כל מורה מחנך יוכל להגיע למעלה כזאת, אבל כל מורה מחנך צריך, כמדומני, לשאוף לזה. צריך לראות בזה אידיאל של מורה מחנך".

א.ד. גורדון, מתוך מאמרו: "אוניברסיטה עברית", 1913